

° AUAC , PIAENAI A »EB AIA ° EC YETIRNE
(SVAJ F- AIAEB C EAA® QEI ZAV)

PE¹NGA «±k²zA³®AiA, °A⁴, «zA⁵gIt⁶ i-583276

Aiāāāā Pāvīcazā ziegā J Czāvēā D Pāvīe aāvō vīgāā Pē, Pēēē aārzbā. Ozē 6 aāvō
7ēā ±Māēēcazā Dgā Pāzā F Pāw 20ēā ±Māēēzā āāā, āoēs Caāqigā Cāgūkē
Ebzāpēaqā Sazā aēcpjā, āyēzā-āpā pī aāqānukēā aāj zā Eazā aā»āiāigā
Yāgāpūgāvē J Pāzā Jazā Uāgāw, āuāwzē oētāu oēnzbē ±āyā Jēāwzēj Uē oētāu aāuāēā
Cyāpāiā oāvēgāiāāā aēēēā aāpēē aāer, aāa oāvpēē Caāqigā Yāfēē fār pūgād
Mqāiāigī, Yāiāigī. Uāacū eēēē aāavāzpdā zārbā. Ezā Yā±pāzā Yāpāv Eazā
aā»āiāigāvē J Āē Pāvīmāpēē vīēē Yāwōzāiāēē vīēē, āwōzāvē Dzēē Ezā aāyppāv
Yāzāgā Yāpāiāzā oēzāē Uāvāiāēē, āuāwzāizā «Yāiāō, Pāvē Ezā» Azē Mazā Yāpār
Pāgāt «zē oētēē Yāāāārāāāēē » Azē aēēpā, Āvā aāvō Yāgāt Uāzā dēē, aāiāēē Uē
Pīzāv vīēē 1 Eācātāvāvā Ezāzā «zāpāvāgā, C«zāpāvāgā, Māuāēēqāmē Jēgāe oētāu
Oāvā JAS aāiē aāer pēēaqā oētēē aāpēē zīgā. Dzēē Ezā 2pēē Pāw Eazāv
Yāvāiēēj Uē aā»āiāigā Yāāāārāvē wīzātāvāvā Ezā «zāpāvāgā Uē Cxōāvē Eēāvzā
C20qj Uē Ezā Yāāāārāvē wīzāwāpēē Kpāzājē aā»āiāigā Yāāāārāvē Kēē? JASZēē 2pēēzā
JAS vīpācāiā aātēē aawzē Dzēē Ezā 2pēē Jēē oēzāv Egāvāzāiāēē Cēē F jāwāiā oāuā
C, Pāaēēiāiā Pīrāuāēēarzē C«zāpāvāgā Jēē oēzāv gāvāgāiāēē Cēē F oāuā C, Pāaēē
oēzāv gāzēē pātēēzā.

Czé »EB-ÁIA« ° AUA CÉ ÁVPLÉB ZJ vča ÁVÜA Ä»½ÁIAgA YÁVPLZMÁIA Dzágia a ÁA-É
Zlaö, FÁVZÉ ° AUA JAZDÉ a Ä»½É CxPÁ YÄGÄPL JAZÄ CxDAPÉ Dzdgé Ca j Sgá fbg«EA
, ÁSAZÄ a ÁVÜ , Áa MÁFPÁV glavPLÁZÄ a PÄPÄIÁVZÉ KPÁZdÉ EzKEAZÄ , ÁSAZAVPÁ
YLPÁVZÉ ° AUA JASÄZÄ a Ä»½É a ÁVÜ YÄGÄPLÉB MVAUÆArgä PÄ , Áa MÁFPÁ YPLAUMÉB
CxDAMPLÉPÄ a ND, dEAAUA a ÁVÜ dEÁAVÄIAVÄIAVPLÄ YJ PPLÉUMAVÉ ° AUPÄ MAZÄ
«±LPUÁVPL ÄZEPÁVZÉ (A MÁFPÄ CØPÍC a bÍC 2014 Y. A. 149).

KPAZBÉ °AUÁÉ¥ÁVÀ JAZBÉ ¥ù Á«gá ¥Agáµá CxPÁ °»½Aíaj UÉ Jµöö ¥Agáµá
CxPÁ °»½Aíagá Egáváé JASZÁVzé CAZBÉ 1000 dEÀ ¥Agáµj UÉ °»½Aíagá Jµöö EzÁlgé
°AUÁíáá ¥ù 1000 °»½Aíaj UÉ ¥Agáµjá ¥Eñát J¶íé JASZÁLÉ vÍEÁj , àñzé
°AUÁÉ¥ÁVÀ PÁVzé

F °AUÁÉÑÁVÁ JAŠAZÄ AiñÁA ÁZÄ ZÄ±Ä gádä CxPÁ f°TAIÑEACUE PÄI ÁASZÄ
 , P MÆKEÄ-DyÖPÄ , NEZÄAPUMÄ aÄÄ-E ¥Ä ÄÄ Ä ©AgäVPE JAZÄ «ZÄÄ, gauvä C©¥ÄÄ, ÁvÁgë
 eÆEVÜE F J°Äe PÄVÜMÄE MAZÄ Äe MAZÄ PÄgäPÄ aÄ» ¼AIÑEÄB CäPÄC 1gäVPE JEÅMÄgë
 Dzj AZÄ Ä aÄ» ¼A 2PÄL, DgÄEÄUA fÄÄEPÄI Ö aÄvÄO , P MÄdzÄ DyÖPÄ aÄvÄO , ÄA , ÄWPÄ
 ZÄ ÄÄhPUMÄ E ¥ÄgäPÜGÄEACUE Cägä , ÄUPÄ , Ä «PÉ J®PÄ CwÄÄRÄPÄZÄ , NEZÄPÄ JEÅBÄ
 C©¥ÄÄAiñÄ PÄKÄ , ÁvÁgë MAZÄ aÄÄ-E aÄ» ¼AIÑgä CEAgäEÄUA aÄvÄO C2QvÄGÄVzgë CzÄ EZÄ
 DyÖPÄMAÄ aÄÄ-E ¥Ä UÄÄ Ä ©AgäVPE JEÅvÁgë

Ewlaefā ēfēnūkā e ° AUAEYAVIĒB J ZHEV PĀ PAAZB a AVĀU gādā , PĀOGJUMĀ VIEB
PĀIAIĀO , EEAIAI ° AUPAV a MĀRPĒAQĀ PĀ , A x a D , , ÄWGBAÄZEB PĀTS ° ÄZ. 11EĀ YAZPĀTQOPA
AIPĒADĒFĀI ° e ° ÄGĀM , PĀOGPĀ F ° AUAEYAVI a AVĀU ° AUAC PĀMĀMĀIA MAZĀ ZEGL PĀ , B

JAZĀ ŸWÝÁC¹ ErĀ ZĀ±žkP a ÁYPR ÁV o gíPÉArgäA , PÄ, FÄMÄVZÉ JAZÄ ŸLÄU¹ zÉ
EZPÁN F C, PÄMÄMÉ a ÄVÄU vÄgMPÄPÄEAB a ÄE-ÄAZÄ DgÄCíI ZÄ±žÄ ŸWAIKEAZÄ PÄVÉPÄE
UÄGÄw¹ zÉ

◦ AUJASACÜ C, PNAEME JASÄZÄ ¥ÄGÄPÜ UÉ ° KEÄ° 1 ZGÄ AÄ» 1/4 AÄGÄ PÄ-AÄ ¥PÄ AÄTA EÄB
CAZÄF, AÄZÄ DVZÉ F C, PNAEMÄIA ° E ÄE®UJKÄ ±NEFÄ ZGÄ C, PNAEMÄIA E®CgÄAÄZÄ
JAZÄ ° AÄ«, AÄPA. AÄAZÄA ÄGÄZÄ AÄE®AÄ MAZÄ ¥PA EZGÄ D, PNAEZP E¥ÄGÄPÄ AÄVÄU
AÄ» 1/4 AÄGÄ PÄ-AÄ C, PNAEME JASÄZÄ CVAVI ¥E®AÄVZÉ JAZÄ ° AÄ« 1 PÄEVA ÄPA.

S½Áj F-ÁiÀ° è ° AUÁEÀ¥ÁVPE , ÁSACIÌ ZÁVÉ CÉÁPA ZÍZDUMIEÄB PÁTS°ÄZÄ. KPÁZGÉ dÈÀÄSI DzÁgÌzÀ aÀ-É F ° AUÁEÀ¥ÁVPE ÄB ñ zÙj 1 zÙgÀ. ««zÀ DAIÀÄA ÄUMÀ» F-ÁiÀ° è Evíjé CÉÁPA aÀvÀÄ, UMEÄB PÁTS°ÄZÄ. ° AUÁEÀ¥ÁVÀ JAZGÉ FaglùVÀ CÓYÁÄIÄZPÈ ¥ù , Á«gÀ ¥ÙgÄpÙ UÉ aÀ» ¼ÁiÀgÀ ¥ÙMÄt aÀz ÈB UÙgÄw , aÀz ÄDVZÉ CAZGÉ , Á«gÀ UÀqÀj UÉ J AIIAV , Á«gÀ aÀ» ¼ÁiÀgÀ EgÀ ÄPÀ J EÀB ÄzÁVZÉ DUÀ CZÄ ° AUÀ PÀÄEMÉ DUÄVZÉ ¥ù , Á«gÀ ¥ÙgÄpÙ UÉ 900 CxPÀ 800 aÀ» ¼ÁiÀj zÙgÉ C° è ° AUÀ C, PÀÄEMÉ EZÉ JAZÄ ñ zÙj , FÀUÄVZÉ PLEAOI PÌzP è PLEQÄUÄ f-ÁiÀÄ ° AUÀ C, PÀÄEMÄIA aÀzP È ¥ÙQÀiÀ° è UÄWØ¹PÌzPÄqÙ ZÄ±zÀ ° AUÀ C, PÀÄEMÄIA° è PÀgÌkÀ UÄWØ¹PÌzPÄVZÉ »AUÉ ° AUÀ C, PÀÄEMÉ aÀvÄU ° AUÀ PÀÄEMÉ JAS JglqÀ CA±UMEÄB PÀaP dÈÀÄSI ¥ÙMÄtzÀ aÀ-É UÄWØ , ÄwÙgÀ ÄzÈÄB PÁTS°ÄZÄ. DzGÉ E° è MAZÄ CA±PÈÄB S°MÀ UA©ÄgP AV Zlø , ÄPÀZÄ CUMÄÄzÉ CZÄEÄzGÉ ° AUÀ C, PÀÄEMÉ JAÅzÄ MAZÄ oCØHØ PÄVPE CxPÀ MAZÄ oCØHØ PÀgÙtPÈ CANPÌzPÄrgÀÄC®e JAZÄ EwÅaÈ , Ä±FÄzÈUMÄ ¥ÙgÄU , ÄwÙgÀ ÄzÈÄB PÁTS°ÄZÄ. F CzMAiÄUMÄP è 2PÌt , gÄdOÄAIA , ÁaÄFPMÉ DyÖPMÉ aÀvÄU ZÁ«ÄOPÀ PÄVÙMÄP ÈA ° AUÀ C, PÀÄEMÄIAËB UÄWØ , ÄwÙgÀ ÄzÈÄB PÁTS°ÄZÄ. KPÁZGÉ PÀaP aÀ» ¼é aÀvÄU ¥ÙgÄpÙ dÈÀÄSIÄ DzÁgÌzÀ aÀ-É ° AUÀ C, PÀÄEMÄIAËB UÄWØ , aÀ A ¥ÙgÀ ¥Ùf-ÄAAzÄ CÉÁPA PÄVÙMÄP è aÀ» ¼ÁiÀgÀ ¥ÙwzÅvÄIAËB UÙgÄw¹ ° AUÀ C, PÀÄEMÄIAËB ñ zÙj , aÀ A oÙ , aÀ zÅzÄqÙCAzÄ EAZÄ CÉÁPA QÙp È ¥Ù UÀÄ ÄUMÀ GAMÄVAé aÀ» ¼ÁiÀgÀ PÀaP oÙjÀ ÄzPKEI aÀ@UÀ ÄzPKEI AïzÄUñMÄ CAzÄ aÀzÄzÄvñUQÄIÄ UÙEA TÀiÄVZÑ , ¥ÙgÀ ¥Ùj PÀ PÀ ÄYÄqÄUñAZÄ EAZÄ ° ÆgjSACzÅVÉ ¥ÙgÄpÙ UÉ J , PÀÄEP AV J - Äe PÄVÙMÄP È UÙgÄw¹ PÌzPÄVzÅVÉ D » F-ÁiÀ° è ° AUÀ C, PÀÄEMÉ aÀvÄU ° AUÀ PÀÄEMÄIAËB FÙÄqÀ ÄPÀZÄ dgÙjzÉ F aÀfÙzÄqÙMÄ TÆPÌzPÄj F ° AUÀ gÄdPÀgÙt aÀvÄU ° AUÀ C, PÀÄEMÜE ÁSACIÌ ZÁVÉ GvÙMÄ 1UÍS°ÄZÄ.

„AUA CÉÄÝAVPÉ „ÁgMÍZA dEUNTWAIÀA PŘENgJÀA a ÁSÍSAÍZA »EB-ÁIA« e ° AUA CÉÄÝAVPÉ EAB E° AÍME ŠÍAÍTÁUVMÍZE Dzj AZÀ ° AUA CÉÄÝAVÀ JAZBÉ AÍIA a ÁZÁ dEÀASÍAÍ° e 100 ¥Äglügjù(CxPÁ 1000 ¥Äglügjù) a »ÍAÍA , ÁSÍ JÞÍZE JASÄZIÉB , ÆA , ÁVZÉ MI ÄÖ a »ÍAÍAgÀ , ÁSÍAÍEAB MI ÄÖ ¥Äglügjù , ÁSÍHAAZÀ « ÁV1 FÄVigÀ 100 j AZÀ (CxPÁ 1000 j AZÀ UATJÀA a ÁMÆRPÀ ° AUA CÉÄÝAVPÉAB PÄqÀ»rAÍS° ÁZÀ ° AUA CÉÄÝAVPÉAB ¥Äglügjù 100 ¥Äglügjù Ue a »ÍAÍAgÀ , ÁSÍ JUMOJAS CxDZP è ŠÍAÍZÁUÀ 100 PKEI ° ÁIÉA ° AUA CÉÄÝAVÀ CCPÀ ° AUA CÉÄÝAVPÉAB , ÆA , ÁVZÉ (gAd±RgJU , i , gAé±l Dgi , 2003, dEÀASÍAÍ , i , »BÄgÀ ¥BÄ±EA 2a) , ÆUÀ ¥Äl , ÁSÍ²¹⁰⁾.

F ° AUÁEÀ¥AVPÆB UPÀ¤, ÁÀÍZÁZjé 2001 gÀ dÈNUTwAIÀ ¥BÁGÀ ° ÁgMÌZÀ MI ÄÖ
dÈÍASÍAÀ PÀ¤ ° AUÀ CÉÀ¥AVÀ 933 JAZjé ¥À 100 ¥ÄgÄµj UÉ CXPÀ ªÀ»½AíiÀj UÉ 93
¥ÄgÄµj CXPÀ ªÀ»½AíiÀgÀ CXPÀ ¥À 1000 ¥ÄgÄµj UÉ 933 ªÀ»½AíiÀgÀ EZjé. dÈNUTwUMÀ
CAQ CA±UMÆB ¥À UÀtR ZÁUÀ ° ÁgMÌZP è ° AUÁEÀ¥AVÀ 1901 gP è ¥À 100 ªÀ»½AíiÀj UÉ 102.9
¥ÄgÄµj EZjAVPÀ CÉÀ¥AVÀ 1971 gP è 107.5P È ° ZÁHÀVÀ 1941 gP è 105.8 EZjAVPÀ ° AUÀ
CÉÀ¥AVÀ 1951 gP è CV®PÈ E½aÀMRÀ ÁÀVÀ CAZjé 105.7 P È E½CZÈ »ÅUÉ ° ÁgMÌZP è
° AUÁEÀ¥AVPÀ gÄVjP È VÀPÈ E½aÀMRUÈ½MÅU 2001 gP è 972 EZjAVPÀ ° AUÀ CÉÀ¥AVPÀ KPÀ
¥BÁGÌP È VÀPÈ E½aÀMRUÈ½MÅU 2001 gP è 933 P È VÀPÀ gÄVjÀ ÅBÀ MÅVÁEÀVjÀ CAZjé 1950
EÀVjzÀ CAÀCAÀ ° È UPÀ¤ 1ZÁUÀ 946 CAZÀ 933 P È E½aÀMRÀ ÁVgÄÅZÆB PÁT SÀOÅZÀ EZjÈ
CEÄPÀ «ZÀA, gÀ UA©ÄgP AV ¥À UÀtP. 1971gP è 930 j AZÀ 1981gP è 934P È F ¥BÀAT ° ÅlZÁUÀ
ZÀÅZÀ ¥BÀAT ¥BÀ¤ ªÀ»½AíiÀgÀ 1WÀiÀ ° È ÅZÁGJUÅIÀ ªÀ»ÅÉ ¥BÀ¤ ªÀ ©ÄgMÌEQñZÈ EZjÈ
ªÀ»½AíiÀgÀ , ASÌ ° ÓZjPÈI PÁGÀT DUÅVÌZÈ CAVÀiÀ 1991 gÀ dÈNUTwAIÀ ° AÌAÈ F UÌVÀiÀ
ªÀÅZÀ gÄCZÈ JAZÀ «ZÀA, gÀ C©¥À¤-À, ÁVÄÜj Dzjé 1991 gP è ªÀ»½AíiÀgÀ , ASÌ 927 P È
E½aÀMRUÈÅqÀ 2001 gP È WÙ 933 P È Kj PÙÆArz(CzÀ PÌW ¥À . A.²¹⁸).

¥ E½ÄR^aAV UPÀ, A ÁPAZÀ CA±PÁZJÉ 0-6 ° AÍKEAÚNA; EA ° ÄPIA ° AUAEÑYAVP JEAB
C CÁA, A AZAVZÉ KPÁZJÉ, PÀ, ° AUÀ CÆYAVP JEAB FÉÄRZÁU »AC EA ZÄPÄEZIP è 927 j AZÀ
F VEA CAZJÉ 2001 gá dÈJEWAIÀ ° AUAEÑYAVP JØVÉ ° AUAEÑYAVP 933 gP È Kj PAIÀ
a MAI, PÆB PÀRAÉ EZJÉ AV UPÀ, A ÁPAZÀ CØK ¥ E½ÄR^aÁZÀ CA± JAZÉ 1ZÉ
° ETÄUQA a ÄPIA ° AUAEÑYAVP JEAB UPÀ, A ÁPAZÀ CØK ¥ E½ÄR^aÁZÀ CA± JAZÉ 1ZÉ
KPÁZJÉ 1991 gP è MI ÄÖ DEJASIA ° AUAEÑYAVP CAZJÉ 1000 ¥ ÄGÄHJ UÉ a » ¼ AÍAGÀ
, ASIA) 927 DVVÅU EZÀ 2001 gP è 933 PÉ Kj PAIÀVZÉ CAZJÉ PÆB AV 6, ASIUMÀ ° ZIÀ
PÀRZÉ(CZÀ PÀ²¹⁸). EZÀ j ÅWAIÀ° è 2001 gP è ° ÉAÑE DVZÌ ° AUAEÑYAVP 1991 gP è 0-6
a AÍKEAÄEZA a ÄPIA è 945 ° AUÀ CÆYAVP PÀQASACZÉ ° AUAIÀ 2001 gP è EZÄUTÀ 927 PÉ
E½ÄR^aAUAIÀ a ÄE®PÀ PÆBÄAPÀ 18, ASIUMÀ E½VJEAB PÀRVÀ. CAZJÉ PÆB MAZÀ ZÄPÄZIP è
a » ¼ E CXPÀ ° ETÉA, ASI PÀA DgÀÄZÀ PÁT SØÄZÀ. . 0-6 a MØZÀ a AÍKEAÄEZA a ÄPIA
« a gJ a MØ FÉÄRZÁU 1961 gP è 076 DVZÌ, 1971 gP è 964 DV 1981 gP è 962 a ÅVÅU 1991 gP è
945 a ÅVÅU 2001 gP è 927 PÉ E½CZÉ E½CZÉ JAZJÉ 1991-2001gÀ CAÄAIA° è F a ÄÖA E½ÄR
DVgÀÄZÉAB UPÀ, ISØÄZAVZÉ 0-6 gá ° AUAEÑYAVP MAZÀ ZÄPÄZA CØPÄCY a ÅVÅU
CEPPICVAIÀFÆB KEA ÅVÅE eKEVÜE F ° AUÀ C PÀA VAIÀ MAZÀ ZÄPÄZA a ÄÖE UA CØPÄCZÀ

¥J UAAIAEAB GAI AIAAQAAZGREAČUE °AUKE ČAWDIPÁ®ZP GÜNE G½ZACQAVLÉ JAZA
«ZÁA, gá C©YÁA-Ä, ÄVÁGE CZPE ¥EGPPÁV PPAI aAvpgá »AUKE C©YÁA-Ä, ÄVÁGE 0-6
a AIEAUMA; EA dEASÁIA °AUKE ČEAYÁVPPÁ 927, dEASÁVPPÁ ZÁ+ZÁ ·KULZA «MAZÄ
MAZÄ ±ÄKEZEE JAZA C. AAKC®e (CZÄ PÁN 2019).

ವಂಶೋವಾಸದ ಲಿಂಗಾನುಭಾಬ ChILD Sex Ratio (0-6 Years) by residence:2001-2011

ಕ್ರ.ನಂ/S.No	ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳು/ Taluks	Child Sex Ratio (0-6 Years) 2001			Child Sex Ratio(0-6 years) 2011		
		ಟಿಪ್ಪಣಿ Total	ನಗರ Rural	ನಗರ Urban	ಟಿಪ್ಪಣಿ Total	ನಗರ Rural	ನಗರ Urban
1	ಬೆಳ್ತಿ BELLARY	940	960	916	965	968	962
2	ಹಡಗಲ್ HADAGALI	978	972	1019	959	953	998
3	ಹಾಗರಿಬಂಂನಾ HAGARIBOMMANA HALLI	926	926		941	941	
4	ಹೋಸಪೆ HOSPET	945	962	950	963	959	966
5	ಕುಡಿಗಿ KUDLIGI	945	947	937	956	953	969
6	ಸಂಡುರ್ SANDUR	948	953	920	967	962	980
7	ಸಿರುಗುಪ್ಪಾ SIRUGUPPA	947	949	941	957	956	961
	DIST.TOTAL	947	953	934	960	957	966

ಮೂಲಿಕ ಮೂಲ: AS Per 2011 ಜನಗಣತಿ

◦ AUÁEÑÁVÀ JAŠÄZÄ a ÄEAIA MÝAÜKE a ÄVÄU OKEGÜJE «ÄÄW<ÄÄJ ZÄGE CZÄ ◦ AUÄ FÄAIIÄÄ ÄÄIGÄ a ÄAEPA CÖPÍCIAIÄ CRUÍP e MAZÁVGÄVZE EKEVUE eAUÄNÄPÄ. AUÄ ASACU CAVIGÄ a ÄIC 2013 ◦ AUÄ CÖPÍCP ¥ÄÄRÄVÄIÄEÄB ¥Ä UTEÄ «ÄÄ AÄIA CÖPÍCP PAAIÄOPÄÄÄ ◦ AUÄ CÖPÍCY JEZÄÄPÄ JAŚ JEZÄÄPPIEÄB 1995 j AZPÄE VIEÄ a ÄAEPA CÖPÍCIAIÄ a ÄICIAIÄ e CÖPÍCP ¥ÄÄRÄVÄSÄVZE (CZÄ PÄW ¥ÄI¹⁴⁹). CAZGÄE F CÄCAIÄ°e PÄOGUMÄ ÄWÄ AÄ, ÜMÄ JZVÄPÄEAGÄ F ◦ AUÄÄGÄMPÄPÄEÄB VÄÄÄÄÄ »EBÄÄÄ°e CZÄPÄE ¥ÄÄRÄVÄVÄÄ» ¼ÄÄIGÄ a ÄOMÄ a ÄVÄU OETÄU a ÄUÄ «EA ¥ÄÄRÄVÄIÄEÄB ÄGÄÄÄ EKEVUE OETÄU a ÄUÄ «UE CÄÄPÄ PÄPVÄUMÄ PÄÄZÄKE PÄF JÄWÄIÄ E½ÄÄR DVGÄÄZÄEÄB PÄTŠOÄZÄ. E°e AÄÄÄÄ AÄZÄÄDEUMÄ PÄAÄIÄOPÄÄUMÄ a ÄVÄU «ZÄGÄ ÄOgÄTUMÄVPÄ AÄZÄÄFVÄ PÄÄVÄEUMÄPÄC «¥PÄ AvgäÄZÄEÄB PÄTŠOÄZÄ. F PÄGÄTÇAZÄÄ F CÄCAIÄ°e 6 a ÄDQAVÄ PÄÄ AÄKÄÄÄFÄZÄ OETÄU a ÄPÄÄ AÄSI PÄÄ DULÄVÄÄZÄEÄB UPÄÄ ISÖÄZÄVZE

F 0-6 gā aāiēāiāeāzā aāpīā , aāsāiā aāuōcāzā aāuōpē aāgāvīpāv
E½aārāvīgāaāzēāb upāo¹zāuā F ¥j ¹wāiā C¥gåyézā «®pē Jazā ¥j uñtāaāzā
vññmåé kpažbé F ¥j ¹wāiā , mūé mac̄-kēazā jāwāiā° aāaep̄jeé páglt DVgåvålæé
jašāaāzēāb aāgāiā aāqzā.

¥ÀÁªÄ±Ð£ÀUÀxÙÀä:

1. PIEÁDOI PÀ ÁAÍÁFPÀ ÁVÁU DyØPÀ ZJ VÁIÀ PØAÀ EE ÚKA, (À) ZAZLÁRgii J, i, ÁgAAZLÁAí ©. (2016), PÀ ÁYÀ ÁuÁ YÁgAPÁg ÁUgÆgÀ YÀ. A.4.

2. PIEĀDI PIZRÈUĀĀT DgIĒAUĀ dEĀZDEĀ 2018, FĀEÀ YRĀ±IEÀ OĒ, MĀMĒ YĀ, JĀ.4
3. aĀERÀ CōPÌCP aĀERÀ SqmELA aĀvĀU aĀERÀ oPNUKA, ZAZLÄRGi n. DgI., 2014, YRÄGÄAUÀ PIEBqÀ «zLkZÄ®AiÀ, oÀ».
4. S½Aj f-Āe CAQ CA±UÀ EÉEÀI , 2016-17.
5. aÀ½AIÄgÀ aĀvĀU aĀPMA CōPÌCP oÁUÈ «PÐZÄVÈgÀ aĀvĀU »j AiÀ EÅUJ ÄPbjÀ, IS° ÄPbjt E-ÄSÉ aÁTØPÀ aÙC-2017-18, 2018-19.
6. aÀ½AFPÀ DyØPÀ CäFKEPÆLA aÙC S½Aj f-É 2016-17.
7. aĀERÀ CōPÌCP aÙC, 2014, YÄ, JÄ. 149.
8. gÄd±ÄRgii. J. i. (J), gÄeÄ±i DgI. (J, J), dEÀASÄ±Ä, I. «BÄgÀ YRÄ±IEÀ 2aPÆUÀ YÄ, JÄ. 149.
9. dEÀJtw aÙC – 2001 aĀvĀU 2011.
10. S½Aj f-Āe UÅfñAAiÄgi.
11. PIEĀDI PIZLDEÀ 2008.
12. KEAIÄÖEÄXÀ PÀ aÀi (J), 2013 PÀ-ÄYÄgÀ «ÄqEÄAiÄPbjÀ, AÀ½AFPÀ aĀvĀU, AA, JwPÀ SzFÄAÅLÜMÄ, YRÄGÄAUÀ PÀ «.« oÀ».
13. DyØPÀ aĀvĀU, Jw, xZÄ±EÄ®AiÀ, S½Aj f-Āe CAQ-CA± EÉEÀI , 2011, PIEĀDI PÀ PÄögÀ «ÄUMEGÄ.
14. S½Aj f-Āe, AATPÀ E-ÄSÉ 2010-11 EÄ, A° EÀ S½Aj f-ÄiÀ, AÀ½AFPÀ DyØPÀ CäFKEPÆLA aÙC, f-Āe YRÄZÄAiÄvi, S½Aj .
15. qégPjii D¥s, ÈEi, i D¥gÄmuÈi, r¹Pi, Èi, i oÄaqi SÄpi, S½Aj r¹Pi «ÄUMEGÄ, UPÆdÄAmi D¥s PIEĀDI PÀ 2011.
16. PIEĀDI PÀ PÄögÀ S½Aj f-Āe YRÄEÉÀI , 2016-17.
17. PIEĀDI PÀ PÄögÀ PIEĀDI PÀ -KEÄPÀi -Ä, 1957-2000, «ÄUMEGÄ.
18. MÄi YÄ° AïÄÄ, 2002, PIEĀDI PÀ -KEÄPÀi -Ä PIEĀDI PÀ -Ä dEgjti, aÄgÄÄaÀi 40, 2002.
19. UPÆdÄAmi D¥s EAraiiÄ «Ägj D¥s aÄiÄEi EAraiiÄi SÄPÆÄ aÄEi EAraiiÄi «Ägj EAiÄgi SÄpi 2014, Ämi j aÄpji PIEĀDI PÀ EÄUMEGÄ.
20. Uleñqii D¥s EAraiiÄ, (1972), aÄgÄ Ämi, S½Aj r¹Pi, «ÄUMEGÄ.
21. aÄPÆÄ -PÀi EA¥ÄPi C, Èi, i ÄAmi, JÄ, j YRÄÄmiiD D¥s S½Aj r¹Pi PIEĀDI PÀ UPÆdÄAmi D¥s EAraiiÄ, aÄgÄÄaÀi-1 EÄASgi 2015.
22. S½Aj DCPMÀ aÈi, Èmii aÄÄ»w. www.bellary.nic.in aĀvĀU «Q! ÄrAiiÄ https://kn.m.wikipedia.org.
23. oÉ, MÄmē vÄ®ÄEPÀ CCPMÀ aÈi, Èmii aÄÄ»w www.bellary.nic.in/losp aĀvĀU «Q! ÄrAiiÄ.
24. aÄqÆgÀ vÄ®ÄEPÀ CCPMÀ aÈi, Èmii aÄÄ»w www.bellary.nic.in/sonf aĀvĀU «Q! ÄrAiiÄ.
25. S½Aj vÄ®ÄEPÀ CCPMÀ aÈi, Èmii aÄÄ»w www.bellary.nic.in/distp aĀvĀU «Q! ÄrAiiÄ.